

BRINJSKI MINER

Poema

www.stajnica.com

BRINJSKI MINER

Poema

www.stajnica.com

Moji Prsti nemaju papirne linije,
za mene ne važi daktiloskopija.
Kamen je moja legitimacija
u milijardu kopija.
Ostavih u zavičaju kuću, djecu i ženu,
prste i mladost u srcu planina - na kamenu.

Pričat ću vam visoku priču najvećih dubina,
o cvjetu plamena u truplu planina,
o vatrenom oraču u kamenu
minersku bajku plamenu!

Bili su mineri gole ćuskije, bez eksploziva
mineri stari crnog baruta
mineri snažni Hutmanova bata
mineri praskavog pamuka
mineri amonijeve salitre
mineri opasnosti, briga i muka.

Mudri je Nobel 1867, izmislio dinamit.
Brinjacima, i svim odvažnim i hrabrim
plameno ralo dao da oru brazde najdublje
kroz srca planine - pravo.

Fejus, tunel kroz truplo Alpi
12 kilometara i 200 metara dug:
prva velika minerska škola.
14 zima, proljeća, ljeta i jeseni
trajala pod nebom od kamena.

Od 1857. do 1871.- noć.
Pod minerskom lampom zaradih
diplomu najhrabrijeg
Brinju i meni.
Vratih se da bih morao ponovo....
i ponovo poč.

U Gotthardu kroz trbušinu Alpi
stazu od 14 kilometara i 900 metara
s plamenom na rukama
s gromovima u ušima
s kamenom na plućima
trčali smo 9 godina.
Bila je to planina
bila je to brzina
bila je to dubina
nečuvena grmljavina-jezovita.
Tako mi Nobela, i dinamita!!!

To su bile škole najveće;
uspona hrabrih i nesretne sreće.

Usponi mogu biti i u rupama
ako se čvrstoća dokazuje mukama
ako se vatra zgrće golim rukama
tijelo rasteže kranovima
i srce čupa kukama
ako se druguje s kamenim pticama
vatrom, čelikom i grom-žicama,
a nostalgija dušu para
za Brinjem, curama i tamburama.
Prešo sam kontinente
preplovio oceane
sve planine prosvrdlao
ubijan sam bezbroj puta
ali nikad nisam pao!!!

Poslušajte riječi reske
iz Kamene bajke tvrde,
ove šiljak imenice
od kojih se srce steže,
uši glume,
dlanovi bez kože bride.

Govorit ću abecedom
k'o što palih mine - redom:

Acid olovni, alat minerski
alkalijski nitrati, ambulante
amonali-explozivne tvari
armirane oštrice-plot od čelika
rana velika od mine i špice..

Kakve su to riječi, gdje su nastale,

otkuda su u ovu dolinu divnu
tako stravične i ranjive pale?

Riječi vatre, grmljevine, jezive jeke;
iz tunela sa štreke.

Pogledajte gore iznad glave,
beskrajne dubine kao oko plave,
i zamislite, ako možete, nebo od kamena.

Barberi, barut crni
baston, je toljaga, batina, štap
bat...

U oku, mozgu, plućima
na grudima kamena kap, minerska krv.

Tunel je ravan, kamen bakovit
Nepomičan - živ.
Bočne mine, bočni klin
brašno kameno-planina džin.

Bronhijalna astma
smrvljen čovjek sasma.

Sve se može zamisliti od kamena.
Sve, osim nebo.
A ja sam pod njim staso:
po njemu hodao
dizao na nje gromove
zvjezde kamene s njega skidao
i kamenog boga noktima sam grebo!

Crni barut, crna jama
cijepanje kamena, crno sunce.

Od kamena nebo?!
Onda je moj brajko, kamena i kiša.

Čelične motke, čelično užje
čeone mine, ćuskija
ćunj prodorni...

Ponos, i muka
i srce brinjsko, i brinjska ruka
i rana minerska bez jauka.
(Probuđena gora urliče i kuka.)

Kamena rosa kamenog neba
i kamena magla.
Minerska lampa jedina zvijezda.
O Sokolce grade, da l' ću ugledati
zidine tvoje i sokolska gnjezda?!

Detonacija, dim, dinamit
dioksid ugljikov, dubinske mine...

I ja sam dinamit pod kamenim nebom
užežen fitiljem junačke starine.
O Brinje moje, gnjezdo minersko,
uzvišenje roda kroz strašne dubine,
Cvjetom srca tvoga, rukom tvoje ruke,
podnosim sve muke, bušim, palim mine.

Explozija, eksplozivni plinovi...

A moja se Manda pod Kapelom nada prinovi;
rodit će se muško, i miner će biti,
baražnom ću vatrom taj dan proslaviti.

Tice kamene, lete tvrda jata.
Sve je kameno osim ruka brata.
Kamena jata u kameno nebo udaraju.
(Što li Manda radi u starome kraju?
Nad Stajnicom Mjesec k'o bekrija ljulja,
da mi bar u tunel hoće da doskita,
da mi malo svjetla sa nebesa prati,
i o njenom hodu: s kim ide na vodu
da mi hoće bratski malo prišaptati.
Mjeseče prijatelju, lampo zavičaja,
upali se Mandi, i pripazi na nju
jer ću ti minom oči iskopati!)

Fišek, fitilj, fogin, fosfor
fugasne mine...

Lete kamene tičurine;
kameni kljunovi, kamena krila
i pusti pijuk iz pluća planine.

Gimnastika disanja, glavni naboj
gutaperka, grgolj podzemnice
grumenje mokro od kapavice...

Nebo od kamena.
Zlobog, rogonja kameni
plazi jezik plameni;
bilo planine visi na meni,
pa ajde živ ostani!!!
'Ajde opet, miner ne postani,
pa za podsmjeh brinjskom kraju,
ostani...ostani...ostani!

A zemlja te škrtu u tunele goni,
ponos minerski i glas pradjedova
u ušima zvoni neodoljem zova.
(Zemlja je kvrgava kamena batina,
Ja, pionir tunela, živa munja rova.)

Hauser formula, hodnik minski
horizontalni plinovi, hvatač prašine...

Probušene planine; spojene daljine.
u čeličnu užad, rukama mojim,
svezani iskonski džinovi
kamene pjenom sline.

Inicijalni eksploziv, iskopine krute
injekcije betonske, invaliditet...

Gorak je minerski poziv ali neodoljiv.
Prošao sam kuda nitko nije prošao:
kroz trbuh planine, kamene i dubine.
Davila me prašina i kamena avet.
Ipak u Brinje na kraju kraja došao
da bar prije smrti ljepotinju vidim:
Na Kapeli zelen i nad Brinjem Plavet.

Jumbo, skela s bušilicama,
jačina naboja, jako vrelo sumpora,
jeka podzemlja; jezivi jauk jame,
jarka boja krvavoga mesa, jaka rana...

Planina se raskomadana
Čeka me moja Ana.
Besjedom pisma milovana.

Za minu povjenčana.
Sve se prolama, sve se prolama;
novi će mineri doći za nama.

Kalota tunela, kramp,
kran, kontuzije, krater...

Neću odustati planino, pokori se!!!
O nebo kameno, otvori se
vrag ti odnio mater!

Kamena prašina
kubija, kubija, kubija...

Danas smo ušli pola aršina;
kubija planinu ubija,
a meni na prste krvavo prstenje navlači,
na glavu smet kameni nabaci.

Tvrdo je stjenje duboko
Ali su tvrdi Brinjaci!
(Reći će bubanj pred općinom
tko li je ostao, tko li je bio nejači.)

Komora minska
klinovi...

Bič će na kraju puknuti.
Vidjet će ova kamenčina,
tko su brinjski džinovi.

Moramo složno ruknuti!
Mi smo momci Ličani, Stajničani,
Križopoljci, Kameničari, Jezeranci
Gornjaši, Lipičari.
Minerski unuci, braća minerska,
minerski očevi i sinovi,
tunelske škole đaci.

U nošnji vatre rukama-svjetski prvaci!!

Lomilica, lom, liz plameni
lutajuća struja...

Brinjski gromovnici kamenih oluja
u srcu planine upliću štapine;
što je tvrda stjena
ljuća minerska guja.

Maca
macola,
macak...

Kad su rđe u njenu
svaki je tunel dugačak.
Nama svaki kratak.

Metan
mica...

Ako imaš oko, ruku, hrabrost, snagu
pratit će te srića.
(Bat je molitvenik i bogu i vragu.)

Mine: čeone, dubinske, fugaste
glavne, horizontalne, komorne
kamufletne, kotlovske, kratke
narmalne, obodne, plitke, podizuce
podnožne, profilne, prodorne,
pukotine, radijalne, rasprsne...

Brinjske, napunjene srcem od čovika
Ni jedna stjena neće izdržati
kada Brinjak minom izgovori: **LIKA!!**

*N*esretni slučaj
nosila...
Mina nas je hranila, uzdizala,
kosila.

Olovni acid, oboljenja
okna minska; prozori...

Pod nebom kamenim kameni su obzori.

*O*tpucavanje, otkopavanje
otrovni plinovi, opekline
oštrenje čelika...

Vruća jata kamena;
buktinje ljutog plina.
Med kušan žlicom minera
ima okus pelina.
(kakva je onda palenta,
kakva li žuta slanina!)

Pik, patron, pijuk, piloti
palioc mina, pamuk praskavi
pritisak brda, potresi...

Probi planinu, zaradi palentu;
glavu u torbi ponesi.

Rampa
rana
reuma...

Sve je brate, minersko:
odijelo, alat, blagoslov, kletva
večera, ručak, plod i sjetva
minerski kum i kuma.

Ručno bušenje, rupe, rušenje
sanitet, serijske mine, sipače
skele...

Prepipaj, provjeri i pregledaj,
ne vjeruj što ti vele.
Kud ne trebaš voziti prodi i pješke;
mineri ne odgovaraju za svoje greške,
glavom svaku plate na licu mjesta.
Tunel ujeda, guta, zoblje.
Tko u tunel pogriješi, stiže na groblje.
I to zakovan, neotvaran;
najčešće sanduk krpa ispod kamenih hrpa.
Ne možeš se oprostiti sa prijateljima
niti sa rodbinom.
Prepipaj, provjeri, pregledaj,
Ne šali se minom!!

Sklonište
skučenost prostora...

Kada se započne probiti se mora!
Ne da se kamen, urliče gora.
Brinjaci su tvrdi od tvrđeg,
na ruk!
Idemo ruknuti,
nekuda mora puknuti brijeg!

Stresaljke, sumpor
svrdlo zmijsko...

Otkinut prst, stopalo kljasto.
Kruto ostalo koljeno,
Još samo kuca srce Brinjsko,
minersko nepokoreno.

Škalje, šleperi, šoralica
špalceta, šamp, šiljak, štapin...

Brinjak sam kršni tvrda planino,
staroga minera sin!
Otvori njedra lezi preda me,
ruka je moja plameni klin!

Temperatura, tempo
topovski prodor, trinitrotoluol,
tuberkuloza, tvrdoća, trpez...

Planina zmija sa sto glava,
Ja, s milon bodlji - jež.

Udar, ugljik, ugušenje
upaljač, upetost, uže čelično...

Sa smrću sam se rukovao, spavao,
ručao, večerao, rakiju lokao
Ja brinjski miner- osobno.

Val eksplozivni
vapno živo...

Moja je pisaljka šamp.
Tunel-knjiga.
Tvrđi kamen- jedino štivo.

Vijci, vile, vitlo, varnice
vrane kamene pred očima
vode u tunelima...

Ne može svatko miner biti,
kamen se lomi srcem, i čelima.

(Brinjak, mrka ljudina
topi kamen grudima;
radi, i piva k'o na prelima.)

Začepljenje, zaraze
zmijsko svrdlo, zrak tekući, zub...

Hajde probaj mekan biti,
a ne budi grub; pojest će te mrak
tunela spržiti vrela stub.

Žaga, žbarada, žuljevi
žilavost kamena...

Ako mi nađeš tvrđu planinu
od mojih dlanova i ramena,
oblačim pregaču,
idem u zapećak kod starih žena
neka me među ljudima nigdje nema!

Od ove abecede gorak se krušac jede.
Ali ponos minerski, prkos nevolji
ne pozna prosjačke bijede.
Od ovih riječi trava ne raste.
Ne pjevaju nikakve tice.
Te su riječi moj rodino,
vatrene praskalice !

Poslije ove strahote,
ima li riječi koje govore,
u ime plave ljepote,
da bude utjeha riječima „bombama“?

Ima. Kažite svima; ima, ima, ima!
To su one neizgovorene
pod kamenim nebom u mukama.
One su ljubav u nama.
Zbog njih se planina slama.

Vid neviđa. Oči u tunelu;
cvijet srca u ljutom kamenu.
Bratu i prijatelju pružena ruka,
to je glas mina, smisao muka.

Dijete, dijete, pa opet dijete!
Što su tuneli, stijene što lete,
ako se mora nahraniti dijete;
sačuvati čeljad od strahote,
eto ti minerskog smisla ljepote.

Ima bezbroj pravih riječi,
recimo; prava pravcata tica
nije li ljepša od korda i žica?

Krava hraniteljka,
koju sam izminao u Nebraskim planinama,
a kupio od kuma Marka
iz Lipica.

Ima ljepote. Ima. Ima
U srcima. U vatrištima.

Dušu brinjsku mini dati,
na strašnom mjestu postojati,
našu pjesmu zapjevati.

Gdje se ona zaorila
planina se rastvorila,
uzdigla nas u junake,
rodnoj LIKI kruna bila.

Internacionalna pjesma u nama;
radnička svjetlost luč.
Ona je pismo budućima,
i ptica rada zlatopera.

U ruži mog minerskog srca
gnijezdo je savila ova ptica.

Njen pjev, slobode svita
čini me jačim od dinamita.

J.S. Prica

